

“คูหาทำใจ”

สาขาการป้องกันและแก้ไขปัญหา
ยาเสพติดในชุมชน

ประจำปีพุทธศักราช
๒๕๖๘

นางวินิจ คามะปะโน

อสม. ดีเด่นระดับชาติ
จังหวัดอุดรธานี

ชื่อนวัตกรรม : คูหาทำใจ

ชื่อเจ้าของผลงาน : นางวิจิตร คามะปะโน

ประเภทนวัตกรรม : ☐ นวัตกรรมผลิตภัณฑ์ (Product innovation)
☐ นวัตกรรมบริการ (Service innovation)
☒ นวัตกรรมกระบวนการ (Process innovation)

สาขาที่ประกวด : การป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในชุมชน

จังหวัด : อุดรธานี

อสม.ดีเด่นระดับ ☐ เขต ☐ ภาค ☒ ชาติ

ที่มาและความสำคัญของการสร้างนวัตกรรม

นวัตกรรมการค้นหาผู้ป่วยยาเสพติดโดยการมีส่วนร่วมของชุมชน “คูหา ทำใจ”

ตำบลพันดอน อำเภอกุมภวาปี จังหวัดอุดรธานี

ยาเสพติดเป็นปัญหาเรื้อรังที่กระทบทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม และความมั่นคงของประเทศหลายประเทศ รวมถึงประเทศไทย มองว่ายาเสพติดไม่ใช่เพียงปัญหาอาชญากรรม แต่ยังเป็นปัญหาสุขภาพและสังคม เนื่องจากผู้ที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดจำนวนมากไม่ได้เป็นผู้กระทำผิดโดยเจตนา แต่เป็นผู้ป่วยที่ต้องการการช่วยเหลือและการฟื้นฟู การสืบสวนและติดตามผู้ที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดมักเผชิญกับข้อจำกัดเรื่องทรัพยากรและข้อมูลที่ไม่เพียงพอ เจ้าหน้าที่บางครั้งไม่สามารถเข้าถึงข้อมูลที่แท้จริงในชุมชนได้อย่างรวดเร็ว แนวคิดการเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการรายงานข้อมูลจึงเกิดขึ้นเพื่อสร้าง “ฐานข้อมูลชุมชน” ที่สะท้อนความจริงในพื้นที่และช่วยให้การดำเนินการมีประสิทธิภาพมากขึ้น

แนวทางการรายงานปัญหาในรูปแบบการเปิดโอกาสให้ประชาชนให้ข้อมูล (Community Reporting) มีการใช้ในหลากหลายบริบท เช่น การแจ้งเบาะแสการทุจริต การจัดทำโครงการชุมชนโปร่งใส หรือการป้องกันอาชญากรรม อสม. ตำบลพันดอน ร่วมกับฝ่ายปกครอง เจ้าหน้าที่สาธารณสุข ตำรวจ จึงได้คิดนวัตกรรม “คูหา ทำใจ” ขึ้น ซึ่งเป็นวิธีที่ช่วยลดความกลัวในการเปิดเผยตัวผู้ให้ข้อมูลโดยใช้ระบบที่ไม่ระบุตัวตน เช่น การให้ประชาชน เข้าคูหา แล้วเขียนชื่อหย่อนลงกล่อง จากนั้นให้คณะกรรมการ (ปกครอง สาธารณสุข ตำรวจ) เป็นผู้เปิดกล่องแล้วคัดกรองรายชื่อ แยกประเภทของผู้ป่วยตามแบบประเมิน V๒ (ผู้ใช้ ผู้เสพ ผู้ติด) เพื่อนำเข้าสู่กระบวนการบำบัดรักษาและฟื้นฟูสภาพทางสังคมต่อไป

วัตถุประสงค์

๑. เพื่อเพิ่มช่องทางให้ประชาชนรายงานโดยไม่ต้องเปิดเผยตัวตน เพื่อปกป้องความปลอดภัยของผู้แจ้ง
๒. เพื่อรวบรวมข้อมูลเชิงพื้นที่ ที่อาจช่วยให้เจ้าหน้าที่มุ่งเน้นการแก้ไขปัญหาเสพติดในพื้นที่เป้าหมายได้
๓. เพื่อเสริมสร้างความรับผิดชอบของชุมชน โดยชักชวนให้ประชาชนตระหนักถึงบทบาทของตนในการแก้ปัญหา

ขั้นตอนการดำเนินงาน

๑. จัดเตรียม "คูหา" กระดาษ ปากกา เพื่อให้กระบวนการเขียนรายชื่อมีความเป็นส่วนตัว

๒. การออกแบบกล่องรับข้อมูลให้มีมาตรการป้องกันการเปิดเผยข้อมูล เช่น การล็อกและเก็บข้อมูลเฉพาะเจ้าหน้าที่ที่ได้รับอนุญาต

๓. ทบทวน วิเคราะห์และตรวจสอบข้อมูล รายชื่อผู้ป่วยที่ได้รับจากประชาชน จัดประเภทผู้ป่วย (ตามแบบประเมิน V๒ (ผู้ใช้ ผู้เสพ ผู้ติด) คำนวณข้อมูล เพื่อแยกข้อมูลจริงออกจากข้อมูลเท็จ ข้อมูลรายชื่อที่ซ้ำกัน

หมายเหตุ : การใช้นวัตกรรมคูหาทำให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นควรใช้ควบคู่กับนวัตกรรม “ฝ้ายันต์บวรล้อมรักษ์”

รายละเอียดดังรูปภาพในภาคผนวก

ผลการดำเนินงาน/ประโยชน์ที่ได้รับ

- ผู้เข้าร่วมกิจกรรมการบำบัด รักษาผู้ป่วยโดยชุมชนเป็นฐาน CBTx จำนวน ๑,๑๐๐ คน และเข้าร่วมทำกิจกรรม “คูหา ทำใจ” จำนวน ๘๙๐ คน (ร้อยละ ๘๐.๙) ผู้ไม่เข้าร่วมกิจกรรม (ไม่ให้อ้างอิง) ส่วนใหญ่เป็นผู้สูงอายุ
- จำนวนผู้ป่วยยาเสพติดจากกิจกรรม “คูหา ทำใจ” แสดงดังตาราง

ปี	ทั้งหมด (คน)	ผู้ค้า	ผู้ป่วย			
			สีแดง	สีส้ม	สีเหลือง	สีเขียว
๒๕๖๖	๒๓	๕	๓	๓	๕	๗
๒๕๖๗	๑๔๕	๑๑	๑๒	๑๕	๔๒	๖๕

ปัจจัยความสำเร็จ

นวัตกรรม “คูหา ทำใจ” เกิดจากความต้องการแก้ไขปัญหายาเสพติดอย่างยั่งยืน โดยอาศัยพลังของชุมชนและข้อมูลจากคนในพื้นที่ อย่างไรก็ตามความสำเร็จของวิธีนี้ขึ้นอยู่กับความโปร่งใส ความปลอดภัยของระบบ และการสร้างความไว้วางใจระหว่างเจ้าหน้าที่และประชาชนในพื้นที่ต่อไป

โอกาสในการพัฒนา

จากการดำเนินงานดังกล่าวทำให้ผู้ป่วยยาเสพติดในชุมชน ได้รับการบำบัด รักษา และฟื้นฟูสภาพในชุมชน ควรมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับพื้นที่ใกล้เคียงเพื่อหาแนวทางแก้ไขปัญหายาเสพติดในระดับอำเภอร่วมกัน

ภาคผนวก

ตำรวจ **บวร** ล้อมรักกัน

แจ้งเบาะแสผู้ค้า

โทร. **1386**

สายด่วน ป.ป.ส.

-ข้อมูลจะเป็นความลับ -เชื่อมั่นในความปลอดภัย
-ไม่เปิดเผยชื่อผู้แจ้ง -ดำเนินการโดยทันที

แจ้งเบาะแสผู้เสพ

รักวัวให้ผูก รักลูกหลานให้สแกน!!
(คือ ผู้ป่วย)
ตำบลพันดอน อำเภอกุมภวาปี จังหวัดอุดรธานี

CBTX
ชุมชนล้อมรักกัน

<https://youtu.be/EoJgodhLMak>

หมายเหตุ: ข้อมูล ณ วันที่ ๑๖ มิถุนายน ๒๕๖๘

